

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1937-1938

Projet de Loi sur la protection du titre et de la profession d'architecte.

(Voir les n°s 236, 332, 374 (session de 1936-1937), les n°s 73, 253 (session de 1937-1938) et les *Annales parlementaires de la Chambre des Représentants*, séances des 9, 11/12 juin 1937; 24 et 29 juin 1938; les n°s 275 (session de 1936-1937), 25 (session de 1937-1938) et les *Annales parlementaires du Sénat*, séance du 23 décembre 1937).

Projet réamendé par
la Chambre des Représentants.

ARTICLE PREMIER.

Nul ne peut porter le titre d'architecte, ni en exercer la profession s'il ne possède un diplôme établissant qu'il a subi avec succès les épreuves requisés pour l'obtention de ce diplôme.

ART. 2.

Le diplôme d'architecte est délivré par les institutions d'enseignement organisées ou agréées par le Ministre de l'Instruction Publique ou par l'Office de l'Enseignement technique, en vue de préparer à la profession d'architecte.

Il est délivré également par un jury central organisé par l'Etat.

Un jury supérieur de l'Etat peut délivrer le titre d'architecte diplômé du jury supérieur de l'Etat, titre complété éventuellement par l'indication d'une spécialité.

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1937-1938

Wetsontwerp op de bescherming van den titel en van het beroep van architect.

(Zie de n^{rs} 236, 332, 374 (zitting 1936-1937) n^{rs} 73, 253 (zitting 1937-1938) en de *Handelingen van de Kamer der Volksvertegenwoordigers, vergaderingen van 9, 11/12 Juni 1937; 24 en 29 Juni 1938; de n^{rs} 275 (zitting 1936-1937), 25 (zitting 1937-1938) en de Handelingen van den Senaat, vergadering van 23 December 1937.*)

Ontwerp opnieuw geamendeerd door
de Kamer der Volksvertegenwoordigers.

EERSTE ARTIKEL.

Niemand mag den titel voeren van architect, noch het beroep ervan uitoefenen, indien hij niet in het bezit is van een diploma, waaruit blijkt dat hij met goed gevolg de examenproeven heeft afgelegd, welke vereischt zijn voor het bekomen van dit diploma.

ART. 2.

Het diploma van architect wordt uitgereikt door de onderwijsinrichtingen, ingericht of erkend door het Ministerie van Openbaar Onderwijs of door den Dienst voor het Technisch Onderwijs, met het oog op de voorbereiding tot het beroep van architect.

Het wordt eveneens uitgereikt door een centrale examencommissie, ingericht door den Staat.

Door een Rijkshoogere examencommissie mag de titel uitgereikt worden van architect gediplomeerd door de Rijkshoogere examencommissie, welke titel eventueel wordt aangevuld met de aanduiding van een specialiteit.

ART. 3.

Les conditions d'organisation ou d'agrégation des institutions dont il est question au paragraphe premier de l'article précédent, de même que les programmes et la durée des études menant à la délivrance du diplôme d'architecte, les conditions d'octroi du diplôme, l'organisation du jury central et du jury supérieur, sont arrêtés par le Roi.

ART. 4.

L'Etat, les Provinces, les Communes, les établissements publics et les particuliers doivent recourir au concours d'un architecte pour l'établissement des plans et le contrôle de l'exécution des travaux pour lesquels les lois, arrêtés et règlements imposent une demande préalable d'autorisation de bâtir.

En ce qui concerne les établissements publics et les particuliers, des dérogations peuvent être accordées par le Gouverneur, sur proposition du Collège échevinal de la commune où les travaux doivent être effectués.

Un arrêté royal indiquera les travaux pour lesquels le concours d'un architecte ne sera pas obligatoire.

ART. 5.

Les fonctionnaires et agents de l'Etat, des provinces, des communes et des établissements publics ne peuvent faire acte d'architecte en dehors de leurs fonctions.

Il est dérogé à cette disposition pour les emplois dans l'enseignement.

ART. 6.

L'exercice de la profession d'architecte est incompatible avec celle d'entrepreneur de travaux publics ou privés.

ART. 3.

De voorwaarden tot inrichting of erkenning der instellingen, waarvan sprake in de eerste paragraaf van vorenstaand artikel, alsmede de programma's en de duur der studiën, welke leiden tot het uitreiken van het diploma van architect, de voorwaarden tot het verleen van het diploma, de inrichting van de centrale examen-commissie worden bepaald door den Koning.

ART. 4.

De Staat, de Provincies, de Gemeenten, de openbare instellingen en de particulieren moeten een beroep doen op de medewerking van een architect voor het opmaken van de plans en de contrôle op de uitvoering der werken, voor dewelke door de wetten, besluiten en reglementen een voorafgaande aanvraag om toelating tot bouwen is opgelegd.

Wat betreft de openbare instellingen en de particulieren, mogen er afwijkingen toegestaan worden door den Gouverneur, op voorstel van het Schepencollege der gemeente, waar de werken moeten uitgevoerd worden.

Bij een koninklijk besluit worden de werken aangeduid waarvoor de medewerking van een bouwmeester niet verplichtend zal zijn.

ART. 5.

De ambtenaars en beambten van den Staat, van de provinciën, de gemeenten en de openbare instellingen mogen niet, buiten hun functiën, als architect optreden.

Van die bepaling wordt afgeweken voor de betrekkingen in het onderwijs.

ART. 6.

Het uitoefenen van het beroep van architect is onverenigbaar met dit van aannemer van openbare of private werken.

ART. 7.

Les personnes de nationalité belge, nées avant le 1er janvier 1907, peuvent:

1° Si elles sont notoirement connues comme exerçant la profession d'architecte, continuer à porter le titre d'architecte et en exercer la fonction;

2° Si elles ont travaillé comme dessinateurs, pendant au moins dix années chez un ou plusieurs architectes notoirement connus comme tels, être autorisées à prendre le titre d'architecte et en exercer la profession, sous réserve pour elles de subir devant le jury central une épreuve spéciale de capacités professionnelles. Les conditions de cette épreuve spéciale sont arrêtées par le Roi.

Les Belges nés pendant la période du 1er janvier 1907 au 31 décembre 1916 sont autorisés à porter le titre d'architecte et à en exercer la profession à condition de faire la preuve de connaissances professionnelles suffisantes. Cette preuve devra être faite devant une commission instituée par le Ministre de l'Instruction publique et dans un délai d'un an prenant cours à la date de la publication au *Moniteur* de l'arrêté de constitution de cette commission.

Les Belges nés pendant cette même période du 1er janvier 1907 au 31 décembre 1916 et qui sont en possession d'un diplôme ou d'un certificat de fin d'études d'architecture délivré par une institution organisée ou reconnue par le Ministère de l'Instruction Publique ou par l'Office de l'Enseignement technique, sont dispensés de faire cette preuve, sous réserve cependant de soumettre à la dite commission le titre de capacité qui leur a été délivré. Ce titre sera revêtu du sceau du Ministère de l'Instruction Publique.

ART. 7.

De personen van Belgische nationaliteit, die geboren zijn vóór 1 Januari 1907, mogen:

1° Indien zij algemeen bekend staan als het beroep van architect uitoefenend, den titel van architect blijven voeren en het beroep ervan blijven uitoefenen;

2° Indien zij gedurende ten minste 10 jaar als teekenaar werkzaam zijn geweest bij een of meer architecten, welke als zoodanig algemeen bekend staan, ertoe gemachtigd worden den titel van architect te nemen en het beroep ervan uit te oefenen, onder voorbehoud dat zij vóór de centrale examencommissie een bijzondere proef tot het vaststellen van hun beroepsbekwaamheid afleggen. De voorwaarden dier bijzondere proef worden bepaald door den Koning.

De Belgen, die geboren zijn gedurende de periode van 1 Januari 1907 tot 31 December 1916, zijn ertoe gemachtigd den titel van architect te voeren en het beroep ervan uit te oefenen, op voorwaarde dat zij het bewijs leveren van voldoende vakkennis. Dit bewijs zal moeten geleverd worden vóór een Commissie, ingesteld door de Minister van Openbaar Onderwijs en binnen een termijn van één jaar, ingaande op den datum waarop het besluit tot samenstelling dier commissie in het *Staatsblad* is bekendgemaakt.

De Belgen die geboren zijn gedurende diezelfde periode van 1 Januari 1907 tot 31 December 1916 en die in het bezit zijn van een diploma of een getuigschrift van het einde der studiën in de bouwkunst, uitgereikt door een instelling, welke ingericht of erkend is door het Ministerie van Openbaar Onderwijs, of door den Dienst voor het Technisch Onderwijs, zijn er van vrijgesteld dit bewijs te leveren, mits voorlegging, evenwel, aan bedoelde commissie, van de bekwaamheidsakte welke hun werd uitgereikt. Deze akte

Les porteurs d'un diplôme ou d'un certificat de fin d'études d'architecture, délivré par les mêmes institutions aux élèves en cours d'études au moment de la promulgation de la présente loi, sont soumis aux dispositions du paragraphe précédent du présent article.

ART. 8.

Les architectes de nationalité étrangère peuvent exercer l'architecture en Belgique et bénéficier des dispositions de la présente loi pour autant que la réciprocité soit admise par leur pays d'origine. Les conditions de la réciprocité seront réglées par des conventions diplomatiques.

En outre, les personnes de nationalité étrangère peuvent être autorisées par arrêté royal à agir en Belgique en qualité d'architecte. Les demandes d'autorisation doivent être adressées au Ministère de l'Instruction Publique; l'autorisation pourra être limitée.

ART. 9.

Il est tenu au greffe de chaque province un répertoire numéroté où sont inscrits les architectes domiciliés dans la province et réunissant les conditions requises par la présente loi.

Les architectes exerçant actuellement leur profession sont tenus de se faire inscrire au dit répertoire, dans le mois qui suit la publication de la loi au *Moniteur*.

Les personnes qui obtiendront le diplôme d'architecte, de même que celles autorisées à en porter le titre et, à en exercer la profession, s'y inscriront obligatoirement avant de

moet voorzien worden van het zegel van het Ministerie van Openbaar Onderwijs.

De houders van een diploma of van een getuigschrift van het einde der studiën in de bouwkunst, door dezelfde instellingen uitgereikt aan de leerlingen die hun studiën doen op het oogenblik dat deze wet wordt afgekondigd, zijn onderworpen aan de bepalingen der vorenstaande paragraaf van dit artikel.

ART. 8.

De architecten van vreemde nationaliteit mogen in België de bouwkunst uitoefenen en het voordeel genieten der bepalingen van deze wet, voor zoover de wederkeerigheid in hun land van herkomst aangenomen is. De voorwaarden der wederkeerigheid zullen geregeld worden door diplomatieke overeenkomsten.

Bovendien mag aan de personen van vreemde nationaliteit bij koninklijk besluit de toelating verleend worden om als architect in België op te treden. De aanvragen om toelating moeten gericht worden aan den Minister van Openbaar Onderwijs; de toelating zal mogen beperkt worden.

ART. 9.

In iedere provincie wordt er op de griffie een genummerd register bijgehouden, waarop de architecten ingeschreven zijn, die in de provincie woonachtig zijn en de bij deze wet vereischte voorwaarden vervullen.

De architecten, die thans hun beroep uitoefenen, moeten zich op bedoeld register laten inschrijven binnen de maand welke volgt op de bekendmaking van de wet in het *Staatsblad*.

De personen, die het diploma van architect bekomen, alsmede de personen, welke ertoe gemachtigd worden den titel van architect te voeren en het beroep ervan uit te oefenen,

pouvoir commencer toute activité professionnelle.

Les greffes provinciaux remettront aux intéressés un certificat d'immatriculation portant le numéro de leur inscription au répertoire.

Les modalités d'exécution de ces dispositions sont arrêtées par le Roi.

ART. 10.

Quiconque s'attribue publiquement sans y avoir droit le titre d'architecte est puni d'une amende de 200 à 1,000 francs.

Est puni d'une amende de 100 à 500 francs, celui qui altère publiquement soit par retranchement, soit par addition de mots, le titre dont il est porteur.

ART. II.

Est puni d'un emprisonnement de 8 jours à 3 mois, et d'une amende de 200 à 1,000 francs, ou de l'une de ces deux peines seulement, celui qui n'y étant pas qualifié délivre, ou offre de délivrer des diplômes, certificats ou attestations quelconques conférant le titre d'architecte avec ou sans qualification, ou ayant, par les inscriptions qu'ils contiennent, l'apparence du diplôme d'architecte.

Les diplômes ou certificats sont
confisqués et détruits.

Le chapitre VII du livre premier du Code pénal, ainsi que l'article 85 du même Code, sont applicables à cette infraction.

ART. 12.

Peuvent agir en qualité d'architectes, mais restent soumis aux dispo-

zijn verplicht er zich te laten op inschrijven, alvorens een aanvang te mogen maken met gelijk welke beroepswerkzaamheid.

De provinciale griffies moeten aan de betrokkenen een bewijs van inschrijving bezorgen met vermelding van het nummer van hun inschrijving op het register.

De modaliteiten, ter uitvoering van die bepalingen, worden vastgesteld door den Koning.

ART. 10.

Wie zich, zonder daartoe gerechtigd te zijn, in het openbaar den titel van architect toekent, wordt gestraft met een boete van 200 tot 1,000 frank.

Wordt gestraft met een boete van 100 tot 500 frank, hij die in het openbaar den door hem gevoerden titel verandert door een schrapping of toevoeging van woorden.

ART. II.

Wordt gestraft met een gevangenisstraf van 8 dagen tot 3 maanden en met een boete van 200 tot 1,000 frank, of slechts met een dezer twee straffen, hij die, zonder daartoe gerechtigd te zijn, uitreikt of zich aanbiedt voor het uitreiken van de diploma's, getuigschriften of om het even welke attesten, welke den titel van architect, met of zonder nadere bepaling toekennen, of welke door de bewoordingen waarin zij zijn opgesteld, het uiterlijk voorkomen hebben van het diploma van architect.

De diploma's of getuigschriften worden verbeurd verklaard en vernietigd.

Hoofdstuk VII van het eerste boek van het Wetboek van Strafrecht, alsmede artikel 85 van hetzelfde Wetboek, zijn toepasselijk op dit misdrijf.

ART. 12 .

Mogen optreden in hoedanigheid
van architect, doch blijven onder-

sitions des articles 5, 6 et 9 de la présente loi :

a) Les ingénieurs diplômés conformément aux lois sur la collation des grades académiques;

b) Les ingénieurs ayant obtenu leur diplôme dans une université belge, telle qu'elle a été définie par les dites lois, ou dans un établissement assimilé;

c) Les officiers du génie ou de l'artillerie issus de l'école d'application.

Bruxelles, le 29 juin 1938.

*Le Président de la Chambre des
Représentants,*

CAM. HUYSMANS.

Les Secrétaires, | De Secretarissen,

E. VAN WALLEGHEM.

Edg. MAES.

worpen aan de bepalingen van de artikelen 5, 6 en 9 van deze wet :

a) De ingenieurs, die gediplomeerd werden overeenkomstig de wetten op het toekennen der academische graden;

b) De ingenieurs, die hun diploma bekomen hebben aan een Belgische Universiteit, zooals zij bepaald werd bij bedoelde wetten, of in een daarmede gelijkgestelde instelling;

c) De officieren der genie of der artillerie, die uit de applicatieschool komen.

Brussel, 29 Juni 1938.

*De Voorzitter van de Kamer der
Volksvertegenwoordigers,*